

A tsuba legendája

(9. rész)

Padlásra szökve

Eltűnt a kóbor macska

Téli hold alatt...

Joso

Mindannyian láttuk már, hogy a japán tsubák valójában a valós világ lenyomatai, amelyeken, mintha visszatükröződne a japánok élete, vallásuk, esztétikai nézeteik, egyszóval mindaz, amit kultúrájának nevezünk.

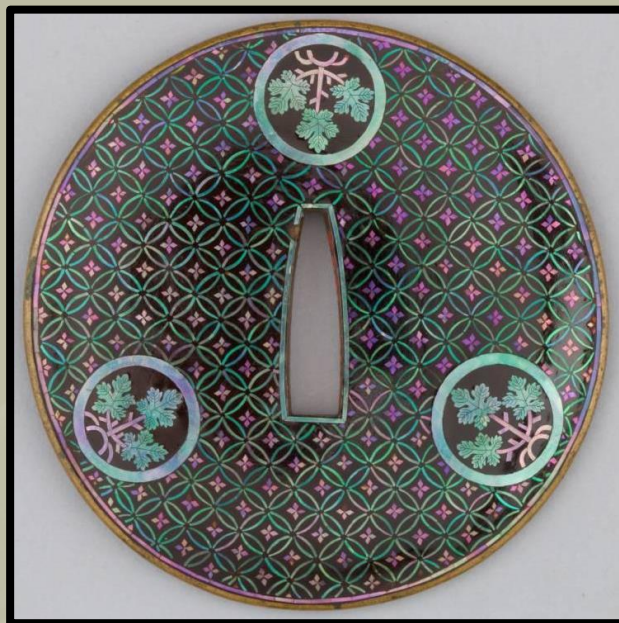
Megvizsgáltuk a technológiákat, stílusokat, iskolákat. Most itt az ideje, hogy megismerkedjünk - ha mondhatjuk így - a legfontosabb dologgal; a cselekménnyel. Mindenki nem ismeri a *tsuba* bizonyos részeinek nevét, a készítési folyamatokat és technikákat, s a nevekre és a stílusokra vagy iskolákra sem emlékezhet, de mindenkinek lehet egy saját elképzelése a szépségről. Mindenki, még egy nem szakértő is mondhatja, hogy "tetszik vagy nemetszik". Bár aki ismeri az árnyalatokat, az a tsubát nézegetve, természetesen többet tud mondani róluk, hiszen többet lát!

De ahhoz, hogy megértsük, mit látunk, azt is meg kell érteni, hogy amit a tsubák ábrázolnak, az egyfajta rejtjelezés, ami mögött hagyományok, legendák, mítoszok és még sok minden más van. Ráadásul minden művész a maga módján látta és egyáltalán nem könnyű egy 7-8 centiméter átmérőjű kézvédőbe belesúrítani mindazt, amit szemlélünk.

"Tsuba családi címerekkel", XVI. század.

Anyagok: vas, sárgaréz, réz. Átmérő: 8,3 cm, vastagság: 0,3 cm. Súly: 10,2 gramm

"Tsuba monami-val", 1615 – 1868 körül

Anyagok: shakudo, sentoku, réz, gyöngyház, lakk. Átmérő 7,3 cm, vastagság 0,5 cm. Súly 141,7 gramm

A másik nehézség az, hogy megértsük, mit kódolt bele a művész alkotásába és ne csak azt, hogy hogyan tette azt. A hagyományok, a samurájok környezetében uralkodó japán történetek itt hosszú évszázadokon át nagyon fontos szerepet játszottak. Egy samuráj például felkereshetett egy *tsubako*-mestert, aki a fejedelemnek dolgozott, és megvásárolhatott tőle egy már kész tsubát, amelyen az ura családi címerképe volt, majd a saját, de kisebb méretű képét hozzá adathatta - megmutatva ezzel hűségét és tiszteletét az ura iránt.

Tsuba a boldogság egyik istenének képével.

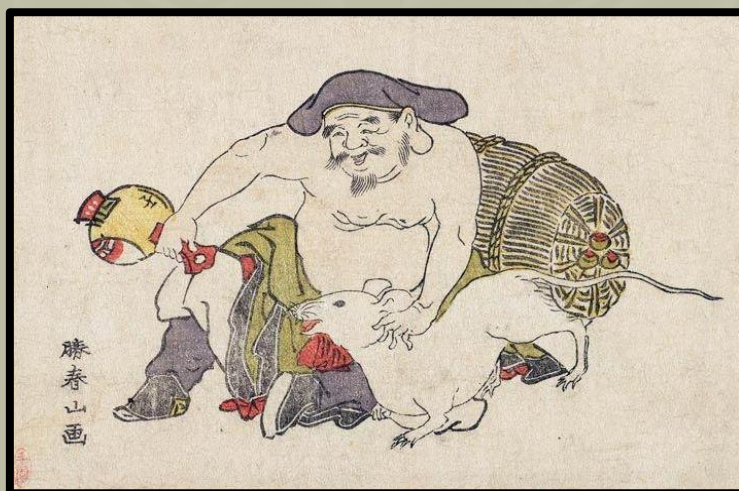
Vásárolhatott egy olyan tsubát is, amelyen a boldogság hét istenének, *Fukurokuji*-nak a képe volt látható, és hogy miért volt szüksége egy ilyen képre, azt nem is kell megkérdezni. Egy *tsuba* íjjal és nyilakkal? Nos - ez a *busit* hangsúlyozza, hogy a tulajdonos egy nemes harcos, aki az "íj és nyíl" útján jár.

"Tsubák a tsubán" ... XIX. század.

Anyagok: réz, bronz, *shakudo*, arany, ezüst. Átmérő 6,8-6,7 cm, vastagság 0,5 cm. Súly: 116,2 g.

Nehezebb lenne megérteni, hogy mi micsoda, ha a *tsuba* csak egy nagy zsákot, egy kalapácsot és egy patkányt ábrázol. Mik lehetnek ezek? Minden egyszerű: a zsák és a kalapács a boldogság egyik istenének – *Daikoku*-nak a tartozékai, a patkány pedig a társa.

Ez közvetlen utalás a boldogság istenére, Ő maga csak elment valahová és nincs jelen csak a tartozékai!

Egy másik *tsuba* egy horgászbótot és egy verdeső halat ábrázol - higgyék el, hogy egyáltalán nem a szamurájnak a hobbijáról van szó, hanem ismét közvetlen utalás a boldogság istenére, *Ebisu*-ra, a hét isten egyikére, akit jobb kezében horgászbóttal ábrázoltak, míg baljában egy halat tart.

Tsuba "Ebisu halászik" - a *tsuba* nagyon szokatlan alakú. Az előlapon, mint látjuk, a boldogság istenét, *Ebisu*-t ábrázolják, udvari öltözékben, amelyet vadászathoz viseltek, és egy arany sapkával, amivel teljesen elégedett. A hátoldalon - egy *Tai* hal, amit ő fogott. XIX. század. Anyagok: vas, arany, ezüst. Hossza 8,3 cm, szélessége 7,6 cm.

Egy természetellenesen megnyúlt koponyájú öregember ábrázolás? Ez számunkra természetellenes, de a japánok azonnal felismerik benne a boldogság utolsó istenét, *Fukurokuju* -t. De a sok szarvasos a *tsubán* a jólét utáni vágyat jelenti, hiszen a "szarvas" és a "jólét" ugyanazt jelenti kínaiul, és a japánok sokáig szinte mindent Kínából kölcsönöztek.

Mindezek az alakok (és még sok más) a sintó valláshoz tartoznak. De Japánban a taoizmus is elterjedt volt (még ha nem is volt komoly önálló jelentősége) de a buddhizmus és a sintoizmus mellett létezett.

Mindazonáltal Japánban a *Tokugawa*-korszakban népszerűvé váltak a *Sennin*-ek, a "Halhatatlan Lények", akik a legtermészetesebb módon azonnal a *tsubákra* kerültek.

Ráadásul *Gama-Sennin* a halhatatlanság titkát a varangyoktól kapta, ezért egy mindig vele tartott.

Tsuba "Egy utazó és Enma-O" (Enma a Hatalmas - a pokol ura).

A következő tsubán egy harcost ábrázolnak teljes felszerelésben, kezében nagy íjjal, amint a fa alatt valamin elmélkedik.

Egyébként ezen a képen jól látszanak a "Hitsu-Ume"

- speciális kitöltések, amelyekkel a *Kogai-Hitsu-Ana* és a *Kozuka-Hitsu-Ana* van lezárva. A lyukak ón-ólom betétjeit *Savary*-nak, a réz töltelékeket pedig *Suaka*-nak nevezték.

XVIII. század. Anyagok: vas, arany, ezüst, *shakudo*, sárgaréz, réz. Hossza 7,9 cm, szélessége 7,3 cm.

A halhatatlan *Chokaro* sokat utazott, és volt egy elegáns megoldása a közlekedési problémára. Volt egy varázstökje. Csak bele kellett fújnia a tökbe, és máris kijött belőle egy öszvér. *Chokaro*-t ezért mindig egy tökkel ábrázolják, amelyből egy öszvér kandikál ki.

Gyakran tökkel a kezében és egy öszvérrel ábrázolták, mert Japánban mindenki tudta, hogy ez mit jelent. A taoista szerzeteseket egy tigrissel együtt ábrázolták, pontyon lovagolva, szakállas öregember formájában, barackkal a kezében, és minden ilyen képnek megvolt a maga legendája és története.

Néha a tsubákon lévő képek a szamuráj harcművészetek valódi kézikönyvei voltak, vagy mindenesetre emlékeztettek rájuk. Az egyik ilyen harcművészet például, amelyet a szamurájoknak birtokolniuk kellett, a lóháton való úszás volt, és a lovasnak íjjal is lőnie kellett az ellenségre. Éppen ezt a jelenetet ábrázolja ez a *tsuba*. A tsubát *Omori Terukhide* (1730 - 1798) szignálta. Anyagok: *shakudo*, *shibuichi*, arany, réz. Hossza 7,3 cm, szélessége 7 cm, vastagsága 0,8 cm. Súly 161,6 g.

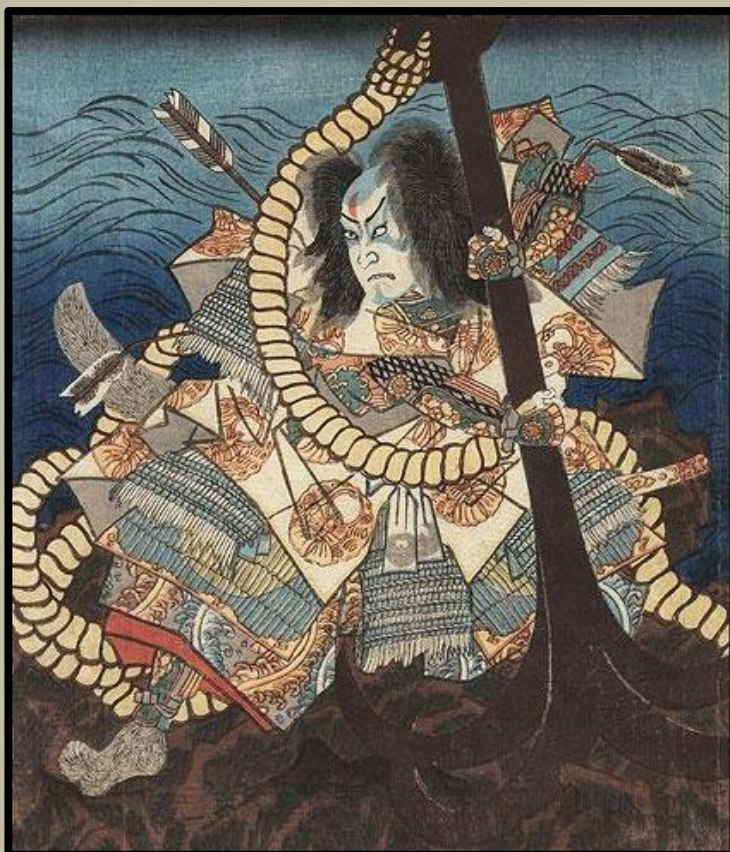
A remete szerzetesek mellett, akiknek sikerült elnyerniük a halhatatlanságot, a tsubák hősokeket is ábrázoltak. A Japánban népszerű, kínai regények és saját kiemelkedő szamuráj hőseik méltóak az emlékezésre és követésre.

Például létezik egy legenda, miszerint a tudásáról híres *Minamoto no Yoshitsune* a *Kuramayama* hegyen a *tengu* démonoktól tanulta a vívás művészetét, és természetesen ezt a cselekményt a tsubák is megjelenítették. Majdnem ugyanilyen népszerű volt a szerzetes *Saitō Musashibō Benkei*, aki ügyesen bánt a naginatával. Nos, hogyan is lehetne ilyen mestereket ne ábrázolni?

Tsuba "Benkei és Yoshitsune".

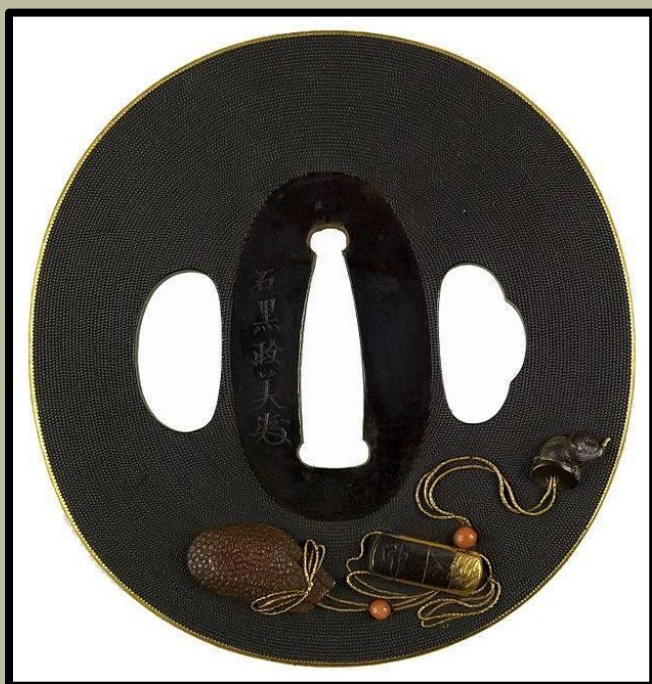
Mi a helyzet akkor, ha szükségünk lenne egy olcsó tsubára valamilyen "jelentéssel"? Mi sem egyszerűbb - rendeljük meg, hogy vágják rá egy horgony képét, és mindenki számára világos lesz, hogy ez egy utalás a *Taira* és *Minamoto* klán között a *Dan-no-Ura* -öbölben 1185 április 25-én lezajlott csatára. Látva, hogy a csata elveszett, a flotta parancsnoka, *Taira no Tomomori* és több társa horgonyhoz kötötte magát, és a végsőkig teljesítette kötelességét, és az embereivel együtt a mélységbe vetette magát.

És a samurájok szerették a verseket, kedvelt verseiknek fekete alapon arany hieroglifákkal berakott szövegeit is ismerjük. Híres költőket ábrázoltak különböző helyzetekben. Például egy tekerccsel a kezükben, vagy a Fudzsi-hegyet, a Holdat vagy egy szél által csavart fát csodálva, várva az istenek által küldött ihletet.

Népszerűek voltak a népi legendák és mesék hősei is, például az a bizonyos *Zhong Kui* - a démonok szelídítője - *tsuba*, amelynek képét már bemutattuk a ciklus korábbi anyagaiban.

A legegyszerűbb és leginkább sallangmentes tsubák készítője *Ishiguro Masayoshi* mester munkái valójában nem olyan egyszerűek, mint amilyenek látszanak. Az egész háttér a tsubán *nanako* felület! De maga a történet általában a leghétköznapibb. Az előlapon olyan tárgyakat látunk, amelyeket általában a szamurájok az övükre akasztottak: egy *netsuke* figurát, egy pénztárcát és egy *inro*-lakkozott dobozt (apró tárgyak, például személyes nyomtatványok és különböző gyógyszerek számára).

Egy másik népszerű páros volt a hegyi boszorkány, *Yama-Uba* és tanítványa, *Sakata no Kintoki*, aki számos hőstettet hajtott végre. Őt általában egy nagy testű fiúként ábrázolták, akinek hatalmas fejszéje volt. *Yama-Uba* azonban egy aljas vénasszony, aki képes volt egy gyönyörű fiatal nő külsejét felvenni, ha akarta.

A fordítás az alábbi cikk felhasználásával történt: <https://en.topwar.ru/155180-legenda-o-cuba-cube-chast-9.html>